

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

tsjechië
en praag

tsjechië & praag

NATIONAL
GEOGRAPHIC

REISGIDS

tsjechië & praag

Stephen Brook

INHOUD

BEWUST REIZEN 6

DE REIS INDELEN 8

Geschiedenis en cultuur 13

Het huidige Tsjechië en Praag 14

Eten en drinken 18

Landschap 20

Geschiedenis van Tsjechië

en Praag 24

Kunst 44

PRAAG

Burchtwijk en Malá Strana 61

Inleiding en kaart 62

Gouden Straatje 74

Wandeling door Malá Strana 78

Oude Stad 87

Inleiding en kaart 88

Wandeling door de Oude Stad 94

Mozart in Praag 101

Rabbijn Löw en de Golem 106

Nieuwe Stad en buitenwijken 113

Inleiding en kaart 114

De Praagse Lente 122

Cafés in Praag 130

Dagtochten vanuit Praag 139

Inleiding en kaart 140

TSJECHIË

Zuid-Bohemen 155

Inleiding en kaart 156

Kastelenroute 164

Jan Hus en de hussieten 174

West-Bohemen 181

Inleiding en kaart 182

Pilsener 186

Wandeling door Karlovy Vary 190

Noord-Bohemen 205

Inleiding en kaart 206

Terezín 212

Een autorit door

České Švýcarsko 216

Oost-Bohemen 223

Inleiding en kaart 224

Bedřich Smetana 230

Zuid-Moravië 245

Inleiding en kaart 246

Joods Moravië 256

Het folklorefestival van Strážnice 260

Tsjechische wijn 268

Noord-Moravië 275

Inleiding en kaart 276

Wandeling door Olomouc 280

De Roma 286

REISWIJZER 293

Hotels en restaurants 300

Winkelen 319

Uitgaan en evenementen 321

Taalgids 325

REGISTER 327

FOTOVERANTWOORDING 334

BEWUST REIZEN

Verstandige reizigers gaan doelgericht op pad om alles uit hun reis te halen. Door bewust te reizen draagt u bij aan het behoud van de natuur, historie en culturele rijkdom van de plaatsen die u bezoekt. Daarmee verrijkt u ook uw eigen reiservaring.

Hoe reist u bewust?

- Bedenk dat uw aanwezigheid van invloed is op de plaatsen die u bezoekt.
- Besteed uw tijd en geld zodanig dat u iets bijdraagt aan de couleur locale (dat maakt uw verblijf ook interessanter).
- Respecteer het natuurlijke en culturele erfgoed van uw bestemming.
- Respecteer de lokale gebruiken en tradities.
- Toon de lokale bevolking uw waardering voor de interessante of unieke aspecten van hun streek, zoals het landschap, de historische dorpjes en gebouwen, de muziek of het eten.
- Trek af en toe uw portemonnee en steun kleine ondernemers die zich inspinnen om de bijzondere eigenschappen van een plaats te behouden. Zoek naar winkeltjes, restaurants, pensions en reisorganisaties die trots en hart voor hun omgeving uitstralen. Mijd bedrijven die afbreuk doen aan het karakter van een plek.
- Zorg ervoor dat u mooie herinneringen en verhalen mee naar huis neemt, in de wetenschap dat u iets hebt bijgedragen aan het voortbestaan en de ontwikkeling van uw bestemming.

Deze manier van reizen wordt geotoerisme genoemd en valt te omschrijven als 'toerisme dat het geografische karakter van een plek – omgeving, cultuur, uitstraling en erfgoed – en het welzijn van de inwoners ondersteunt of versterkt'. Meer informatie over geotoerisme is te vinden op de website

www.nationalgeographic.com/travel/sustainable.

tsjechië & praag

OVER DE AUTEURS

Stephen Brook bezocht Praag voor het eerst halverwege de jaren tachtig. Praag was een van de belangrijke Europese steden die een rol speelden in zijn boek *The Double Eagle* (1988). Toen hij in 1991 terugging naar Praag, was het communistische bewind verdwenen en was de stad aan een nieuw leven begonnen, zoals bleek uit zijn volgende boek: *Prague* (1992).

Stephen Brook groeide op in Londen, studeerde in Cambridge en werkte als redacteur in de VS en Londen voordat hij in 1982 besloot zich geheel aan het schrijven te wijdden. Sindsdien heeft hij dertig boeken gepubliceerd over uiteenlopende onderwerpen als reizen, wijn, opera, dromen en ontrouw. Hij heeft ook talloze artikelen geschreven voor bladen als *Vogue*, *The Times*, *Cigar Aficionado*, *Condé Nast Traveller* en *Decanter*.

Tegenwoordig woont hij met zijn vrouw in Londen en grijpt hij elke gelegenheid aan om te reizen en de wereld te verkennen. Zijn liefde voor Praag heeft hij altijd behouden. Sommige van zijn voorvaders komen ervandaan en voor hem zijn er maar weinig steden die zo mooi zijn en tegelijk zo'n boeiend cultureel leven hebben.

Redacteur **Will Tizard** woont in Praag en heeft de tekst van deze editie geüpdatet en nieuwe bezienswaardigheden toegevoegd. Tizard werkte eerder als misdaadverslaggever in Californië. In 1994 is hij naar Bohemen geëmigreerd om inspiratie op te doen voor zijn schrijfwerk en documentaires. Hij heeft daar onder meer gewerkt als hoofdredacteur bij *The Prague Post* en als correspondent voor het entertainmenttijdschrift *Variety*, de Britse krant *The Guardian* en voor het persbureau Global Post. Op het moment is hij bezig met het ontwikkelen van filmprojecten over gezondheid, milieu en geopolitiek voor AskFilm.

De reis indelen

In Tsjechië is de sprookjesachtige sfeer van het Oude Europa nog voelbaar. Tegelijkertijd komen hier de moderne tijd en de Boheemse tradities samen. Zo kunt u in Praag, waar de toneelschrijver Václav Havel de Fluwelen Revolutie mede ontketende, dwalend over de keienweggetjes in de schaduw van Gotische torens een internationale boekhandel binnenlopen om een *poetryslam* bij te wonen.

Vervoer

Dankzij het snelle en goedkope openbaar vervoer is het gemakkelijk om u in Praag te verplaatsen. Per metro of tram reist u veilig en efficiënt te midden van de plaatselijke bevolking naar uw bestemming. Tramlijn 22 is het aantrekkelijkst want deze komt door het historische centrum van Praag en brengt u langs de Nieuwe Stad, de rand van de Oude Stad, de oevers van de Vltava, Malá Strana en de Praagse Burcht. Let op: vanaf middernacht rijdt de metro niet meer en loopt u het risico in de nachtram te belanden tussen dronken reizigers.

Betrouwbare taxibedrijven, zoals **AAA** (tel 14014, www.aaaradiotaxi.cz) of **City Taxi** (tel 2572.57257, www.citytaxi.cz) rekenen 28 kroon (€ 1,10) per kilometer. Een taxi is een handige optie als uw bestemming wat verder weg ligt of als er weer onverwacht een koud, nat front over Praag trekt. Bedenk wel dat als u tijdens de spits naar de Oude Stad, Malá Strana of de Burcht wilt, de tram sneller en goedkoper is. Populaire bestemmingen buiten de stad, zoals die hieronder genoemd worden, zijn allemaal goed per

trein te bereiken, of met de snelle comfortabelere busdiensten, zoals het nieuwe populaire

Student Agency dat zeker niet alleen voor studenten bedoeld is.

Als u verder van de gebaande paden wilt treden, is vervoer per auto vaak het handigst. De huurprijzen zijn meestal betrekkelijk laag, vooral bij een Tsjechisch bedrijf als **Alimex** (www.alimex.cz), maar het verkeer is net zo druk als in andere westerse landen, zo niet drukker. Op de smalle wegen treft u ook langzaam rijdende vrachtwagens en soms personenauto's met agressieve chauffeurs die over de weg zigzaggen.

Daarnaast is de bewegwijzering vaak verwarrend en zijn er verschillende soorten in- en uitritten waardoor het weinig ontspannen rijdt. En rit die normaal twee tot drie uur zou duren, kan aanzienlijk langer uitpakken.

Reizen met de trein is meer ontspannen en biedt

Astronomische klok op het Oudestadplein

een fraai uitzicht. Vaak moet u wel ten minste eenmaal overstappen. De dienstregelingen en bebording op de perrons kunnen soms verwarrend zijn, zelfs voor de Tsjechen. (Zie p. 295 voor informatie over de treinstations van Praag.) Op websites als www.idos.cz vindt u duidelijke reisinformatie voor bus en trein, maar deze site is alleen in het Tsjechisch beschikbaar. Het is dus verstandig om uw reis ruim van te voren te plannen. Het kan slim zijn uw plannen aan een hotelmedewerker voor te leggen om u ervan te verzekeren dat de vertrektijden niet in verband met een feestdag aangepast zijn.

Praag

De hoofdstad van Tsjechië, met in het centrum de Oude Stad en zijn bruisende kunstscene, restaurants en nachtleven, biedt voldoende bezienswaardigheden om een bezoeker een week lang te boeien. De belangrijkste bezienswaardigheden zijn op loopafstand van elkaar en dat is ook meteen een van de charmes van Praag.

Het centrum van Praag kan in vijf gebieden worden verdeeld, die worden gescheiden door de rivier de Vltava en omgegeven door heuvels. Bij een eerste bezoek kunt u het best beginnen bij de **Praagse Burcht**, al een millennium lang het middelpunt van de

Tsjechische cultuur. U kunt gemakkelijk een ochtend doorbrengen met het bezichtigen van de verschillende galerieën, kapelletjes, paleizen en zalen. Hij ligt boven de **Burchtwijk**, in het Tsjechisch Hradčany genoemd, die uitzicht biedt op de linkeroever van de rivier. Als u vanaf hier in oostelijke en zuidelijke richting naar beneden wandelt, komt u in het **Malá Strana**, een alleraardigste winwar van hoge herenhuizen, ambassades, cafés en tuinen (een aantal zeer fraaie tuinen is ommuurd, dus mis de poorten niet). Aan de andere kant van de Karelsbrug richting het oosten ligt de **Oude Stad**. Hier zijn de belangrijkste bezienswaardigheden en attracties van de stad te zien, waaronder de Astronomische Klok op het **Oudestadsplein**, en in het wijkje **Josefov**, de Oude Joodse Begraafplaats en de gebouwen van het Joods Museum, dat u niet mag missen.

Ten zuiden van de Oude Stad ligt de **Nieuwe Stad**, die wordt doorkruist door het

NIET MISSEN:

De nieuwste tentoonstelling in de Praagse Burcht: de geschiedenis van de Praagse Burcht **70**

De unieke architectuur van de hoofdstad **94-97**

De Oude Joodse Begraafplaats en de synagogen van het Joods Museum **102-105**

De paleiszalen van kasteel Rožmberk in Český Krumlov **167**

Een rondleiding door de historische brouwerij Pilsner Urquell in Plzeň, West-Bohemien **187**

Een historisch boerendorp, een skansen, in Bohemen of Moravië **282-283**

Proef de Moravische wijn **268-269**

Toeristenbureau

Informatiedienst Praag

www.prague-info.cz, tel 221 714 444

De drie grootste kantoren:

- Staroměstská radnice (Oude Raadhuis)
- Na Příkopě 20
- Hlavní nádraží (Centraal Station)

Tsjechisch Bureau voor Toerisme – CzechTourism

Strawinskylaan 517

1077 XX Amsterdam

020 575 3015

www.benelux.czechtourism.com

Veiligheid

In het algemeen is Praag een opvallend veilige stad. Het is op alle tijdstippen van de dag veilig om over straat gaan. Zakkenrollers zoeken echter altijd plaatsen op waar veel toeristen zijn, dus wees alert en berg kostbare zaken goed op. De meeste accommodaties hebben een kluis op de kamer. In geval van problemen kunt u de politie bereiken op het nummer 112. Die is verplicht een vertaler te regelen mocht dat nodig zijn. De meeste slachtoffers van diefstal vinden de politie echter weinig hulpvaardig en het gestolen goed komt vrijwel nooit boven water.

bruisende **Wenceslausplein** waar het moderne commerciële Praag te zien is en waar in 1989 het communisme ten val werd gebracht. Ten noorden van de Oude Stad aan de andere kant van de Vltava ligt **Holešovice**, een zich snel ontwikkelende wijk waar zich de moderne kunstcollectie van de Nationale Galerie, markten en weelderige parken bevinden. De wijken **Vinohrady** en **Žižkov** ten oosten van de Oude Stad staan vol met 18e- en 19e-eeuwse appartementencomplexen en hebben uitstekende restaurants.

De stad heeft zoveel te bieden dat u zich er vier of vijf dagen kunt vermaken: tientallen verschillende musea en een aantal schouwburgen en operagebouwen, waar u getuige kunt zijn van het spektakel dat de Tsjechen al eeuwen in het bloed zit: *divadlo* (theater).

Als u een week in de stad verblijft, kunt u ook dagtochten maken naar kleinere steden in de omgeving of daar ook overnachten. De moeite waard is bijvoorbeeld het karakteristieke voormalige zilvernijstadje **Kutná Hora**, dat een halfuur rijden ten oosten van Praag ligt. Twee uur rijden ten westen van Praag vindt u de lieflijke kuuroorden **Karlovy Vary** en **Mariánské Lázně**. Het sprookjesachtige kasteel bij het stadje **Český Krumlov**, dat drie uur met de bus van Praag ligt, is ook de moeite waard.

Praag en omgeving

Als u twee weken de tijd hebt, is het het overwegen waard een weekje met de auto door het land te trekken zodat u ook het rustigere, vriendelijkere leven buiten Praag kunt ervaren. U krijgt het gevoel eeuwen terug in de tijd te gaan als u de middeleeuwse vestingsteden langs de Oostenrijkse en Duitse grens bezoekt, zoals die in de ongerepte bossen in het Šumavagebergte, twee uur rijden ten zuiden en westen van Praag. In deze regio zijn ook veengebieden te vinden, waar Tsjechische vissers in de winter enorme aantallen karpers vangen, en beschermde natuurgebieden.

Naar huis bellen

Nu de meeste mensen over een mobiele telefoon beschikken, zijn er in Praag nog maar weinig telefooncellen te vinden. Mobiel bellen is goedkoper dan bellen in een hotel. Om goedkoop lokaal te kunnen bellen, moet u een simkaart en beltegoed aanschaffen in een telefoonwinkel (in het centrum bevinden zich enkele winkels van T-Mobile en Verizon) als uw telefoon tenminste simlockvrij is. Kijk voor vertrek

welke mogelijkheden tot 'roaming' uw aanbieder biedt. Veel reizigers maken ook gebruik van Skype (www.skype.com) op hun mobiele telefoon, zodat ze voor weinig of niets naar huis kunnen bellen. Op welke manier u ook belt, u moet eerst de landencode bellen (31 voor Nederland, 32 voor België) en vervolgens het nummer. In bijna geheel Tsjechië is de ontvangst voor mobiele telefonie goed.

Slenteren langs de kleurige winkels aan het Gouden Straatje in Praag.

Een bezoek aan de kuuroorden in **West-Bohemen**, zoals **Karlovy Vary**, 130 km ten westen van Praag, is ook een bijzondere ervaring. In dit gebied bevinden zich ook de prachtige historische stad **Plzeň**, beroemde oude brouwerijen en een monument voor het Derde Leger van Patton, dat dit gebied in de Tweede Wereldoorlog bevrijdde.

Tweeënhalf uur rijden ten noorden van de hoofdstad ligt het populairste wintersportgebied van het land, **Krkonoše** of het **Reuzengebergte**. De skiresorts hier zijn gemoedelijk en de prijzen aantrekkelijk. Het gebied **Český ráj**, net ten oosten hiervan, is met zijn meren, bospaden en indrukwekkende kastelen in de zomermaanden zeker een bezoek waard.

In de oostelijke provincie van Tsjechië, **Moravië**, ligt de fraaie stad **Brno**, met zijn schitterende kerken, paleizen en crypten. Deze provinciehoofdstad ligt twee uur rijden ten zuidoosten van Praag. In dit gebied vindt u in het noorden het **Jeseníkygebergte**, een geliefd wandel- en skigebied. In het zuidoosten van Tsjechië, ongeveer vijf uur rijden vanaf Praag, ligt de voormalige schoenenstad **Zlín**, waar de idealistische industrieel Tomáš Batá een arbeidersparadijs opzette.

Het platteland van Moravië is een aaneenschakeling van schitterende landschappen, vooral rond de wijnbouwgebieden tegen de Oostenrijkse grens, zoals **Mikulov**, **Znojmo** en **Pavlov** waar de vroegst bekende keramische beeldjes zijn gevonden. ■

Foaien geven

De tijd dat u het bedrag naar het eerstvolgende ronde getal kon afronden is voorbij. In moderne restaurants in Praag is niet alleen de service de afgelopen jaren verbeterd, maar wordt nu ook een fooi van 10-15% verwacht. Wanneer u afrekent, zegt u hoeveel u inclusief de fooi wilt betalen. U laat de fooi dus niet zelf op tafel achter. Als u met een creditcard betaalt, zal de ober de fooi meestal liever contant ontvangen. In goedkopere gelegenheden kunt u wel gewoon het bedrag een paar kronen naar boven afronden. Gidsen krijgen vaak een kleine fooi aan het eind van een rondleiding: 50 kroon is meestal genoeg.

Alleen in duurdere hotels verwacht het personeel een fooi. Ook hier is 50 kroon voldoende, tenzij het hotel bijzonder chique is.

Tsjechië

0 100 kilometer

POLEN

DUITSLAND

OOSTENRIJK

SLOWAKIJE

Tsjechisch
Zwitserland
(Ceské Švýcarsko)

Reuzengebergte
(Krkonoše)

Jeseniky Geb.
(Hrubý Jeseník)

Bohemian Wood
(Český les)

Witte Karpaten
(Bílé Karpaty)

PRAHA (PRAHA)

Hradec Králové

Pardubice

Olomouc

Ostrava

Karlovy Vary

Ústí nad Labem

Liberec

Sněžka 1602m

Jeseník

Karviná

Litoměřice

Mladá Boleslav

Jičín

Trutnov

Chomutov

Rakovník

Mělník

Nymburk

Rychnov nad Kněžnou

Šumperk

Bruntál

Frydek-Místek

Nový Jičín

Beroun

Benešov

Kolin

Kutná Hora

Havlíčkův Brod

Žďár nad Sázavou

Svitavy

Prostějov

Vsetín

Tachov

Plzeň

Příbram

Tábor

Pelhřimov

Jihlava

Třebíč

Blansko

Vyškov

Kroměříž

Zlín

Uherské Hradiště

Domažlice

Klatovy

Strakonice

Písek

Jindřichův Hradec

Znojmo

Břeclav

Hodonín

České Budějovice

Prachatice

Český Krumlov

České Budějovice

Brno

Brno

Brno

Brno

Brno

NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDS TSJECHIË & PRAAG

WERELDWIJD NEMEN EXPERTS VAN NATIONAL GEOGRAPHIC EEN KIJKJE ACHTER DE SCHERMEN EN DRINGEN DOOR TOT DE KERN VAN DE CULTUUR, DE GESCHIEDENIS EN HET VOLK VAN EEN LAND. DANKZIJ NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDSEN KAN HUN ERVARING DE JOUWE WORDEN.

STADSPLATTEGROND PLZEŇ

STADSPLATTEGRONDEN EN WANDEL-/AUTOKAARTEN

Karlovské muzeum	Bezienswaardigheid	—	Kabelspoorbaan
HRADČANY Regio)- - - (-	Tunnel
	Omtrek van het gebouw	Wandelroute
	Park	Alternatieve wandelroute
	Stadsmuur	④	In de tekst besproken bezienswaardigheid
- - - -	Voetpad	Místek	Metrohalte

REGIOKAARTEN

★ PRAAG Hoofdstad	Karlštejn	◆ Bezienswaardigheid
● BRNO	★	Begin wandel-/autoroute
● Jihlava	D5	Nummer hoofdweg
● Klatovy	18	Nummer andere weg
● Blatná	▲	Berg
✈ Vliegveld		

Steden en plaatsen

GROOT

KLEIN

SYMBOLEN IN DE TEKST

	Kaartverwijzing		Restaurant
	Adres		Aantal kamers
	Telefoonnummer		Aantal stoelen restaurant
	Sluittingstijden / reistijden (wandelingen en autotochten)		Parkeerplaats
	Afstand		Lift
	Start/eind		Airconditioning
	Openbaar vervoer		Overdekt zwembad
	Entreegeld varieert van € (minder dan €4,50) tot €€€€€ (meer dan €25)		Openluchtzwembad
	Hotel		Fitnessclub
			Gangbare creditcards geaccepteerd

DE REIS INDELEN, beknopte kennismaking met Tsjechië & Praag, zodat je je reis op je eigen wensen en interessegebieden kunt afstemmen.

ERVAAR unieke belevenissen, waaronder van cultuur genieten in de Praagse Burcht, een toer langs brouwerijen, bessen plukken in de bossen, paardrijden in de bergen en marionetten maken.

INSIDER TIPS van de schrijvers en fotografen van National Geographic, maar ook van plaatselijke deskundigen, over hun favoriete plekjes, praktische zaken en veel meer.

WANDELINGEN EN AUTOTOCHTEN, voorzien van duidelijke kaartjes, waaronder de oude binnenstad van Praag, kastelenland Zuid-Bohemen, het oude Olomouc in Noord-Moravië, en het fraaie kuuroord Karlovy Vary in West-Bohemen.

EXCURSIES BUITEN DE GEBAADE PADEN, zoals een bezoek aan kasteel Trosky in Český ráj, Šumava bij de Duits-Oostenrijkse grens, de skansen van Wallachije in Noord-Moravië en de theologische bibliotheek in het Strahovklooster.

NIET MISSEN bij elk hoofdstuk vind je verwijzingen naar nadere informatie over sterk aanbevolen bezienswaardigheden en activiteiten.

PRACHTIGE KLEURENFOTO'S EN HANDIGE KAARTEN maken het eenvoudig te kiezen, je reis uit te stippelen en overall het mooiste te zien.

NATIONAL GEOGRAPHIC REISGIDS

National Geographic Reisgids maakt deel uit van Kosmos Uitgevers, Utrecht/Antwerpen

NUR 512

ISBN 978-90-215-5275-0

9 789021 552750

www.kosmosuitgevers.nl